

special Inloophuis

Gewoon samen zijn

tekst Jan Willem Stenvers
foto Maaike Westerneng

Inloophuis De Ruimte in Almere bestaat vijftientig jaar. Wat is haar functie in de huidige samenleving? Sake Stoppels, docent praktische theologie aan de vu, en Ton Eusterbrock, voorzitter van het inloophuis, wisselen erover van gedachten.

Accenten verleggen en de huidige functies eens kritisch tegen het licht houden zou geen slecht idee zijn, aldus Sake Stoppels. Eusterbrock stelt: 'Wij hebben onszelf als Inloophuis bewust op een kruispunt geplaatst. We vragen ons af waar we de afgelopen vijftientig jaar mee bezig zijn geweest. Welke resultaten hebben we geboekt? Welke rol kunnen en moeten we nu vervullen in de samenleving, ofwel in de wijk?' Tijdens de oprichting van De Ruimte, vijftientig jaar geleden, kwam Sake Stoppels via Jaap de Graaff in contact met het centrum. Via een andere weg kreeg hij de mogelijkheid te promoveren op de inloopcentra. Zijdelsings bleef hij De Ruimte volgen.

Gastvrijheid is volgens hem beste woord om de inloopcentra te beschrijven. 'Ik heb ooit wel eens gezegd: dit soort instellingen is gespecialiseerd in het niet-gespecialiseerd zijn. Dan zit je wel in een soort niche. Je ziet de samenleving ontzettend verkokeren; voor elk probleem is een apart loket bij de gemeente. Bij een inloopcentrum staat men in principe voor iedereen open. Er is geen focus op een bepaalde groep mensen of problemen. In het geval van Almere staat het huis ook nog in een nieuwbouwwijk, waar zo'n soort plek in het kader van gemeenschapsopbouw helemaal geen slecht idee is.'

Volgens Eusterbrock neemt de overheid de manier van werken zoals Stoppels die omschrijft, steeds meer over. 'Gemeenten worden gedwongen allerlei soorten zorg van de overheid over te nemen en samen te voegen. Je ziet, in ieder geval in de gemeente Almere, dat men niet vanuit specialisaties en loketten gaat werken, maar juist vanuit wijkteams die kijken naar de hulpvraag – hoe kunnen wij daar of daar iets voor aanbieden? Men neemt onze manier van werken eigenlijk over.'

Nu de overheid de manier van werken van de inloophuizen in het vizier krijgt, is het logisch je af te vragen of de boel weer opgedoekt kan worden. Volgens Stoppels geen rare vraag. 'Als kerk moet je de moed hebben om dingen weer te laten rusten en te zeggen: wij hoeven deze rol niet meer te vervullen in de samenleving. Dus zeggen: wij hebben datgene opgepikt wat de overheid op dat moment liet liggen, en nu wordt het weer overgenomen. Maar dan moet dat natuurlijk wel het geval zijn.'

De Ruimte sluiten omdat de taak van de inloophuizen klaar lijkt, is geen optie. Wel wil het huis zich meer op gemeenschapsopbouw richten in plaats van op het bieden van hulp. Het centrum zit voller dan ooit en de laatste paar jaar is een groep ontstaan van vrijwilligers, hulpbehoevenden en buurtbewoners die op elkaar leunen. Eusterbrock: 'Het is eigenlijk een vorm van gemeentezijn zonder kerkelijke kleur. De kerken lopen leeg en toch blijken mensen op zoek naar een plek of groep waar ze gewoon samen met elkaar kunnen zijn, of om hulp kunnen vragen, zonder aan allemaal eisen te voldoen. Dat gat vullen we op.' <<

Jubileumconferentie

Het 25-jarig bestaan van Inloophuis De Ruimte wordt op zaterdag 1 november gevierd met een conferentie met als thema: 'Hoop vanuit de marge'. De conferentie begint om 9.30 uur en bestaat uit lezingen, workshops en om 15.00 uur een receptie. Iedereen is van harte uitgenodigd!
www.inloophuisderuimte.nl
Locatie: De Goede Rede, Kerkgracht 60, Almere

Kroniek

1989 – viering opening Inloophuis De Ruimte in kerkcentrum De Goede Rede

'Het zoeken naar een pand, het inrichten, het begeleiden van de eerste werker Jaap de Graaff – het was een echte pionierstijd! Nu vieren we dat het al vijftig jaar mag bestaan. Dan denk ik: wow, dat we daar als broederschap aan hebben gewerkt, zo'n plek van maatschappelijke presentie in Nederland.'

Tom Rijken (links, naast Jaap en Loes de Graaff) was vanuit de Zendingsraad betrokken bij de oprichting van het Inloophuis.

1990 – kinderstuif op woensdagmiddag

'Het stiltecentrum was een plek waar de kinderen graag kwamen. Luisteren naar een verhaal, dan zingen en ten slotte een creatief uurtje met knutselen of tekenen. Soms maakte ik kennis met onbekende gewoonten van andere culturen. Twee Marokkaanse meisjes die elke week kwamen, hadden op een middag wat van ons gekleurde knutselpapier in hun zak gestoken. Toen ik hen daarop aansprak keken ze me niet aan. Dat vond ik toen heel onbeleefd, het voelde alsof ze niet wilden luisteren. Later hoorde ik dat het juist beleefd is in hun cultuur.'

Loes de Graaff, van 1989 tot 2002 samen met coördinator Jaap de Graaff wonend op de bovenverdieping van het Inloophuis, en betrokken bij het reilen en zeilen.

2001 – groepsfoto tussen het klussen door

'Er is door de jaren heen veel geschoven, geveerd, getimmerd en gedaan. Ik heb dat met veel plezier gedaan, je leerde de mensen op een andere manier kennen. Er kwam dan wel weer een nieuwe geest.

Bestuurders zouden meer moeten klussen, dat is goed voor ze, het nette pak uit.'

Bart Santema (uiterst links) was tien jaar voorzitter van het Stichtingsbestuur, namens de Doopsgezinde Zending.

2003 – demonstratie in Amsterdam tegen dreigende oorlog in Irak

'De jeugdgroep van de doopsgezinde gemeente Almere vatte het idee op om mee te doen aan deze demonstratie. Op de voorafgaande vrijdagavond werden in het Inloophuis spandoeken geschilderd. Toen kwam de Iraakse overbuurman informeren waar men mee bezig was. De bedoeling werd uitgelegd en hij vroeg of hij met wat vrienden ook een spandoek mocht schilderen. De volgende dag trok het bonte gezelschap per trein naar Amsterdam. Halverwege de demonstratie liepen de Iraakse burens met het spandoek van de doopsgezinde gemeente en de jongeren met een spandoek met een Arabisch opschrift.'

Gerrit Jan Romeijn is sinds 1994 actief als missionair opbouwwerker en gastheer van de Open Inloop in het Inloophuis. <<

Het Inloophuis

Inloophuis De Ruimte staat open voor iedereen die de dialoog aan wil gaan, een luisterend oor zoekt, of gezelligheid wil brengen of vinden. Er wordt gewerkt met vrijwilligers en het huis wordt geleid door een pastoraal opbouwwerker/coördinator. De vrijwilligers zijn zowel doopsgezinden als mensen van een andere gezindte.

*Stichting Inloophuis De Ruimte
Hengelostraat 39 | 1324 GR Almere-Stad
036 533 94 64 | www.inloophuisderuimte.nl
IBAN: NL61 RABO 0321022203*

De mensen

Wie komen er in Inloophuis De Ruimte?

Rien

Rien is eenenzestig en bezoeker van Inloophuis De Ruimte. Hij woont vanaf 1988 in Almere, maar leefde en werkte tot 1993 vooral in Amsterdam. Toen hij werkloos werd was De Ruimte voor hem een ingang tot nieuwe contacten.

Rien heeft het niet makkelijk. Lichamelijk gaat hij achteruit. Geestelijk is hij soms in de war en dan kan hij overlast voor zijn omgeving veroorzaken. Met de nodige hulp probeert hij zoveel mogelijk op te knappen. Ook De Ruimte helpt daarbij enorm. Als hij alleen thuis is raakt hij eerder uit balans. In het Inloophuis is hij onder de mensen en gaat het doorgaans beter. Rien zegt: 'In het Inloophuis kun je jezelf zijn. Als je een dag minder in je vel zit, wordt dat geaccepteerd. Soms is mijn humeur slechter. In de stad wordt daar heel negatief op gereageerd. Hier geven ze je de ruimte om jezelf te zijn.'

In de jaren dat Rien het Inloophuis bezoekt is er veel veranderd. De wijk leeft meer, Almere is een middelgrote stad geworden. Ook binnen het huis is het nodige veranderd. Dat vindt hij goed. Ook vindt hij dat je attent moet zijn op nieuwe ontwikkelingen, bijvoorbeeld in de zorg. Dat gaat allemaal heel snel en lijkt vooral voort te komen uit bezuinigingen. Hij maakt zich er zorgen over dat mensen buiten de boot gaan vallen. Zijn burgers wel klaar voor de nieuwe houding vanuit het stadhuis?

In het Inloophuis kunnen ervaringen en ideeën worden gedeeld. Omdat Rien alleen woont kan hij thuis zijn verhaal niet kwijt. In De Ruimte gelukkig wel. Meestal komt hij 's ochtends naar de inloop. Doorgaans vertrekt hij met een heel ander gevoel, en dan kan hij weer functioneren. Iets dat naar zijn idee een van de doelstellingen is van het Inloophuis.

Op de vraag of hij tips heeft voor De Ruimte, zegt hij dat bezoekers zich misschien niet genoeg realiseren hoeveel tijd en moeite het werk vrijwilligers en leiding kost. Zij stellen zich open voor de bezoekers, en bezoekers zouden zich meer open kunnen stellen voor hen. 'Dan heeft het een wederzijds effect. Iedereen heeft een verhaal, een rugzak. Misschien lijkt het in eerste instantie of mensen

alleen maar voor een kopje koffie of thee komen. Maar doordat er ruimte wordt gecreëerd, komen ze uiteindelijk allemaal met hun verhaal, geven ze zich bloot. Dat is het geheim van De Ruimte. De kunst is om dat ook binnen De Ruimte te houden. Je hebt te maken met veel kwetsbare mensen.'

Hans

Hans is bezoeker en medewerker van Inloophuis De Ruimte. Ook hij is eenenzestig jaar oud en woont nu zes jaar in Almere. Hij komt sinds twee jaar over de vloer, meestal vijf dagen in de week, en doet mee met verschillende activiteiten. Zo is hij gastheer tijdens de inloop en coördinator van de maaltijden.

Wat Hans erg aantrekt in De Ruimte is de warmte en de huiselijke gastvrijheid die hij er ervaart. Vanaf het begin voelde hij zich opgenomen in de groep, eerst bij de maaltijd en later ook bij de inloop. Hij heeft zich geen moment een buitenstaander gevoeld. Het is 'gewoon gezellig', en 'niet zo koud als op sommige andere plekken'. Wel heeft hij de nodige vooroordelen moeten overwinnen. De kerkelijke achtergrond van het huis maakte hem in eerste instantie bang. In die tijd had hij het moeilijk. Hij stond niet stevig in zijn schoenen en was bang binnengezogen te worden in iets 'dat hij niet was'. Regelmatig liep hij langs het huis, maar ging er nooit naar binnen. Een keer werd hij op de stoep aangesproken door iemand die dat 'te kerkelijke' deed. Toen heeft hij zich naar eigen zeggen losgerukt, en is weggerend naar een afspraak.

Terugkijkend zegt hij dat hij blij is dat hij uiteindelijk toch binnen is gekomen. Sindsdien is hij eigenlijk niet meer weggeweest. In De Ruimte heeft hij het gevoel dat hij zichzelf kan zijn en een *home away from home* heeft gevonden, een thuis. Hij heeft er belangrijke vrienden gevonden, met wie hij ook buiten het Inloophuis regelmatig iets leuks gaat doen. Sociaal gezien is De Ruimte zijn basis geworden. Als medewerker kan hij zijn steentje bijdragen en iets betekenen voor anderen. Dat geeft hem een goed gevoel. <<

Rien (boven) en Hans

Hoe kom je uit De Ruimte?

Wat is Inloophuis De Ruimte? Wat voegt het toe? Die vraag wordt me regelmatig gesteld. Ik blijf het een lastige vraag vinden.

tekst Marjan Kip – foto's Maaïke Westerneng

Marjan Kip is pastoraal opbouwwerker en coördinator van Inloophuis De Ruimte

De Ruimte is zoveel verschillende dingen. Wat je ziet hangt af van je perspectief, je aannames en je verwachtingen. Vooral (innerlijke) afstand bij de vragensteller wil het zicht nog wel eens vertroebelen.

Ik zeg: 'De Ruimte is een oase in de woestijn van velen. Sommigen zijn doelbewust op reis en maken slechts een tussenstop. Anderen zijn verdwaald en stuiten per ongeluk op een bron van leven. Sommigen blijven kort, anderen gaan nooit meer weg. Iedereen is welkom zoals hij of zij is, niet meer, niet minder. Sommigen komen iets brengen, anderen iets halen. De meesten worden verrast. Doorgaans eerst door de plek en dan door henzelf. Want wie werkelijk mee komt doen, zal veranderen. Die wordt geraakt: door de plek, door de mensen, door de bron onder alles.'

U zegt: 'Maar wat betekent dat dan? Wat voor mensen zijn dat dan? Hebben ze problemen? Worden ze ook lid van de kerk?'

Ik zeg: 'Kent úw leven woestijnen? En hoe zien die er dan uit? Bent u weleens vastgelopen in het hete mulle zand? Hongerig? Dorstig? Alleen? Zonder uitzicht? Stel, u stuit op zo'n moment op een oase en u wordt daar met open armen ontvangen. Er wordt alleen naar uw naam gevraagd. U mag uw verhaal doen, maar het hoeft niet. Er wordt plaats voor u gemaakt, er wordt gedeeld in wat er is. Geen pijnlijke vragen, geen ongewenst advies, geen verborgen agenda. Alleen het gevoel dat er op u gewacht werd, dat u hier thuishoort. Zou dat niet prachtig zijn? En kwetsbaar tegelijk? Hoe zou een derde daarover kunnen vertellen zonder de nabijheid te schaden en uw waardigheid aan te tasten?'

Ik kan het in ieder geval niet en ik wil het ook niet. Vergelikt u het maar met de geheimhoudingsplicht van de pastor van een doopsgezinde gemeente. Nog zo'n gemeenschap waar mensen thuis kunnen komen, en waar het mooiste en kwetsbaarste van de leden door de groep wordt beschermd tegen de buitenwereld, tegen de woestijn.

Een van de dingen die De Ruimte is, is een missionair diaconaal project. Voor mij betekent dit een project waarmee de kerk wil 'helpen waar geen helper is', en wil laten zien hoe God de wereld bedoeld heeft. We proberen telkens weer, heel even, een stukje 'Koninkrijk op aarde' te creëren, co-schepper naast God te worden. In de context die ons gegeven is, bekijken we wat nodig is en passend, en maken we ruimte voor wie binnen wil komen en mee wil doen.

Ik zeg: 'Kom ook, wees welkom en word onderdeel van dit wonder. Stel je open, zonder verwachtingen, zonder oordeel, en laat je verrassen door de plek, door jezelf. Dan kom je zeker anders en rijker uit De Ruimte dan je er inging.' <<